

Kamu Politikalarında Analiz ve Uluslararasılaşma Düzeyi: Uluslararası Kamu Yönetimi

Cantürk Caner¹

Özet

Bu çalışma günümüzün küresel dünyasında Kamu Yönetimi ile Uluslararası İlişkiler disiplinleri arasında nasıl bir ilişki olduğu, her iki bilim dalının arasındaki ilişkilerin ne şekilde kurulması gerektiğini tartışmak üzere hazırlanmıştır. Tarih boyunca Kamu Yönetimi ve Uluslararası İlişkiler arasındaki bağlar zannedilenin aksine çok güçlü bir şekilde gelişmiştir. Zira her ikisi de Siyaset Biliminin yüzyıllar boyunca evrimleşmesinden doğmuştur. Her ne kadar bu üç disiplinin gelişimi farklı konseptler içerse de günümüzün küresel dünyasındaki bilimsel gelişmelerden etkilenmiş ve artık aralarındaki farklılıklar yaklaşmıştır. Günümüzde artık Siyaset Bilimi, her iki bilim dalının da çatısı olmakla birlikte, iki bilim dalı arasında yapıstırıcı olma rolünü de üstlenmektedir. Bu yönüyle Siyaset Biliminin Kamu Yönetimi ile Uluslararası İlişkiler bilimlerini birleştiren, aralarında bağlantı kuran bir alan olduğunu söylemek mümkündür. Dolayısıyla her iki bilim arasındaki bağlantı ele alınırken Siyaset Biliminin özelliklerinden yararlanmak gereklidir. Uluslararası sistemin giderek gelişmesi, küreselleşme ve ulus devlet yapılarının üstlendiği roller artık Kamu Yönetimi ve Uluslararası İlişkiler disiplinlerini birbirleriyle örtüşecek hale getirmiştir.

1. Kamu Yönetimi ve Uluslararası İlişkiler Arasındaki İlişkiler Üzerine

Bu çalışma Kamu Yönetimi ile Uluslararası İlişkiler disiplini arasında nasıl bir ilişki olduğu, her iki bilim dalının arasındaki ilişkilerin ne şekilde kurulması gerektiğini tartışmak üzere hazırlanmıştır. Kamu Yönetimi ve Uluslararası İlişkiler arasındaki bağlar zannedilenin aksine çok güçlüdür. Her ikisi de Siyaset Biliminin yüzyıllar boyunca evrimleşmesinden doğmuştur. Dolayısıyla Siyaset, Kamu Yönetimi ve Uluslararası İlişkiler günümüzde

1 Doç.Dr. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, canturk.caner@dpu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-4991-102X

farklı konuları incelese de esasında aralarında yakın bağlar bulunmaktadır. Günümüzde artık Siyaset Bilimi, her iki bilim dalının da çatısı olmakla birlikte, iki bilim dalı arasında yapıştırıcı olma rolünü de üstlenmektedir. Bu yönüyle Siyaset Biliminin Kamu Yönetimi ile Uluslararası İlişkiler bilimlerini birleştiren, aralarında bağlantı kuran bir alan olduğunu söylemek mümkündür. Dolayısıyla her iki bilim arasındaki bağlantı ele alınırken Siyaset Biliminin özelliklerinden yararlanmak gereklidir.

Kamu Yönetimi ile Uluslararası İlişkiler arasındaki bağlantı analiz edilmeye çalışıldığında Kamu Yönetiminin günümüzdeki değişen rolü ve tanımından başlamak gerekir. 1970'li yılların sonundan itibaren Kamu Yönetimi araştırmalarına giren sistem yaklaşımı bu konuda bizlere önemli ipuçları verebilir. Uluslararası sistem tartışmalarının gölgesinde başlayan bu tartışmalar Kamu Yönetimine de yansımış; hem uygulamada hem de teoride disiplinin literatürü gözle görülür biçimde değişmiştir. Söz konusu yıllarda literatüre giren Yeni Kamu Yönetimi (YKY) Hareketi ve Kamu Politikaları Analizi tartışmaları Kamu Yönetiminin hem teori hem de uygulamada kendi alanında pek çok açılımlar sağlamış; aynı zamanda Uluslararası İlişkiler ile olan bağlarını güçlendirmiştir. Bu nedenle günümüzde her iki disiplin arasındaki ilişki düşünülenenden daha fazladır. Bu çalışmanın amacı da her iki bilim dalı arasındaki bu ilişkiyi YKY ve Kamu Politikaları Analizi çerçevesinden ortaya koymaya çalışmaktır.

2. Kamu Yönetiminin Doğası

Kamu Yönetimi, yönetim ve kamu olarak iki kelimenin birleşiminden meydana gelir. En basit tanımıyla yönetim, bir kurumun uygun ve verimli bir şekilde yönetilmesi anlamına gelir. Kamu ise bir ülkedeki halkın bütünü, halkın kullanımına açık olan veya herkese ait olandır. Her iki kelime birleştirildiğindeyse halka ait olan veya herkesin kullanımına açık olanın yönetilmesi anlamı ortaya çıkacaktır. Halka ait olan şeylerin yönetilmesi ancak çerçevesi belirlenmiş bir organizasyon ile mümkün olacaktır. Literatürde bu organizasyona kısaca devlet adı verilir. O halde Kamu Yönetimi, devlet denilen organizasyonun içinde yer alan bir yapıdır. Devletin tanımı ve işlevi üzerine yapılan tartışmalar binlerce yıl geçmişe dayanır. Hangi çağda ve hangi coğrafyada olursa olsun, istisnasız bütün devletler organize olmuş kamu yönetimine sahiptir. Öyleyse kamu yönetiminin devlet denilen en üst kurumsal yapının doğal bir uzantısı olacaktır.

Literatürde Kamu Yönetiminin, devlet aygıtı içinde yer aldığı ve siyaset ile bir şekilde ilişki içinde bulunduğu dair geniş bir uzlaşma bulunmaktadır. Kısaca devlet işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili özel görüş

veya anlayış olarak değerlendirilen siyaset, Aristo'ya birlikte akademik bir disiplin konusu haline dönüşen bir kavramdır. Kamu Yönetiminin çağlar boyunca siyaset biliminin içinde belli belirsiz olarak varlığını sürdürdüğü açıktır. Bununla birlikte 17. Yüzyıldan itibaren Kamu yönetimi siyasetten giderek ayrılmış, başlı başına özgün bir bilim dalı haline gelmiştir. Elbette ki her iki alanın da gelişimi süreci farklı kavramlar üzerinedir. Siyaset bilimi modern çağlara doğru daha çok devlet, sınıf, iktidar, hükümet, siyasi parti ve demokrasi gibi ulusal siyasetin temel meselelerine odaklanmıştır. Kamu yönetimi ise siyasetten farklı olarak, idari organizasyon, maliye, kamu sektörünün yönetim konuları, kamu politikaları oluşturma ve bunları uygulama konularına odaklanmıştır. Her iki bilim dalı da birbirinden ayrı gibi gelişme gösterse de aralarındaki korelasyon hiçbir zaman bitmemiştir.

Kamu Yönetimi ile Siyaset arasındaki korelasyonun 19. Yüzyılda uluslararası ilişkiler biliminin doğumunu sağladığı açıktır. Her ne kadar uluslararası ilişkilerin ortaya çıkışı, Westphalia ile başlayan Batı diplomasinin kurumsallaşması olarak görülse de aslında meseleyi devlet denilen mekanizmanın dönüşümünde aramak gerekir. Geçen yüzyıllık süre içinde devlet kavramı üzerine beklenmedik anlamlar yükselmiştir. Nitekim bu anlamlar arasında 19. Yüzyılın sonlarında ivmelenen uluslararası sistem tartışmaları özel bir yer tutar. Uluslararası sistem tartışmaları 1. Dünya Savaşının hemen ardından somut bir şekle bürünmüş; Milletler Cemiyeti olarak da bilinen ilk devlet üstü organizasyon bu şekilde ortaya çıkmıştır. Bir başka deyişle siyasetin devletlerarası gelişme göstermesi beraberinde ulus üstü organizasyonların kuruluşuna yol açmıştır. 2. Dünya Savaşının sebep ve sonuçları uluslar üstü organizasyonların kalıcı hale gelmesini sağlayan olaylar zinciridir. İkinci büyük savaşın hemen bitiminde yani 1945'de kurulan Birleşmiş Milletler dünya çapında kurulacak olan bu tür organizasyonların hem ilkidir hem de şemsiyesidir. Nitekim Soğuk Savaş boyunca bu şemsiye giderek genişlemiş, nihayet yeni bin yılda kalıcı hale dönüşmüştür.

3. Geleneksel Kamu Yönetimindeki Paradigmatik Dönüşüm: Yeni Kamu Yönetimi (YKY) Hareketinin Doğuşu

Kamu Yönetiminin bir bilim dalı olarak kabul edilmeye başladığı klasik dönemde yaygın görüş kamu yönetiminin içine yönelik olarak, kesin ve net çizgilerle siyasetten ayrılması ve kamu yöneticilerinin mutlak ölçüde siyasetten uzak durması gerektiği idi (Gültekin, 2012:87). Siyaset ve yönetim ayrımının çok katı şekilde ayrıldığı gelenekselci ekol, kamu yöneticilerini siyasetin mutlak derecede dışında tutulmasına dayanıyordu. Kamu politikalarının formüle edilmesi ve üretilmesi öncelikle siyasetçilerin göreviyken; üretilen politikaların en iyi şekilde yerine getirilmesi kamu

yöneticilerine düşmekteydi. Böylece kamu yöneticileri bir yandan siyasi manipülasyonlardan uzak duracak; diğer yandan da verimli ve tarafsız kamu hizmetleri sağlanmış olacaktı. Bununla birlikte geleneksel dönemde Gulick, Simon ve Waldo gibi kamu yönetiminin bilinen akademisyenlerinin bu yaklaşımın yanlış olduğuna dair söylemleri de mevcuttur. Örneğin Gulick kamu yönetimiyle siyasetin birbirinden kesin olarak ayrılması durumunda ortaya güçsüz bir kamu yönetiminin çıkacağını ileri sürerken, Simon söz konusu ayırımın akılcı olmayacağını ileri sürmüştür (Gültekin, 2012:88). Waldo ise Kamu Yönetiminin siyaset bilimi içinde doğan bir bilim alanı olduğunu, kamu yöneticilerinin siyasetten uzak tutulmasının kamu politikaların gerçekçi bir şekilde belirlenmesine engel olacağını savunmuştur (Waldo, 1948:23).

Gelenekselci tartışmalar içinde kamu politikalarının kamu yöneticileriyle birlikte ele alınması gerektiği anlayışı yetmişli yıllarda Yeni Kamu Yönetimi (NPM) Hareketinin ortaya çıkmasıyla yeni bir aşamaya girmiştir. Genel hatlarıyla Yeni Kamu Yönetimi Hareketi sosyal eşitliğe vurgu yapan, toplumu oluşturan çeşitli unsurların kamu yönetimi süreçlerine katılması gerektiğini öne süren bir anlayışa sahipti. Hiç kuşkusuz Yeni Kamu Yönetimi anlayışı refah devleti anlayışındaki dönüşümle yakından ilgilidir. Yetmişli yılların sonuna doğru refah devletinde görülen kriz, devletin küçültülmesi, optimal düzeyde yeniden yapılandırılması, böylece artan kamu harcamalarının azaltılması düşüncesini doğurmuştur. Bu dönemde Batıda görülen kamu kurumlarının küçültülmesi, kamu hizmetlerinin piyasa odaklı biçimde yeniden ele alınması Yeni Kamu Yönetimi anlayışının gelişmesine yol açan paradigma değişiklikleri olarak adlandırılır. YKY aynı zamanda insanların yönetimine öncelik veren, kaynaklar, programlar, yönetim faaliyetleri, süreçler ve düzenlemelere göre belirlenen bir yaklaşım şeklinde doğmuştur (Ömürgönülşen, 1997:520).

Genel olarak Yeni Kamu Yönetiminin ortaya çıkışında iki önemli düşünce değişimi bulunmaktadır. Bunlardan ilki rekabete ve kullanıcı tercihlerine, açıklığa, şeffaflığa ve motivasyona vurgu yapan kurumsal ekonomi düşüncesidir. İkincisiyse kamu sektörünün rekabetçi özel sektöre dönüştürülmesi ve ekonomik verimlilik temelli yönetim süreçlerinin kabul edilmesidir (Özer, 2005:8). Bu sürecin tek başına siyasetçiler eliyle yürütülebileceği de söylenemez. Çünkü siyasetçiler tekrar seçilme arzusu içinde zaman zaman rasyonel kararlar alamayabilirler. İşte Yeni Kamu Yönetimi Yeni Kamu Yönetimi modelinin uygulamaya sokulmasıyla birlikte siyasetçi kamu yöneticisi arasındaki ilişkilerin akıcı olmaya başladığı ve geleneksel yöntemden daha ileri bir noktaya gittiği görülmektedir. Alınan kararları büyük bir titizlikle ve doğrulukla uygulayan geleneksel bürokrat

modeli yerini siyasetçiyle birlikte hareket edebilen bürokratik politikacıya bırakmıştır.

YKY Hareketinin teorik arka planında iki yönetim anlayışı yer almaktadır. Bunlardan ilki temeli politika analizlerine dayanan, klasik kar/maliyet analizleri gibi ekonomik tekniklerin kullanılmasına dayanan *analitik yönetim* anlayışıdır. Kamusal politika ve programların özel sektörde kullanılan stratejik teknikler ile belirlenmesinin hedeflendiği bu anlayış esasen sistem analizine dayandırılan bir yöntem çeşididir. Bu yöntemle birlikte kamu politikalarının isabetli biçimde oluşturulması ve kurumsal anlamda başarının yakalanması amaçlanmaktadır. İkincisiyse *politik yönetim* olarak tanımlanır. Kamu yönetiminin politikaları üzerinde yoğunlaşan bu anlayış, kamu yöneticilerinin kamu politikalarının oluşum sürecinde yasal olarak görev almaları gerektiğini öne sürer. YKY Hareketinin üzerinde özellikle durduğu bu yönetim anlayışında politik ve aktif oryantasyon araçları geleneksel kamu yönetiminden ayrılan noktasını oluşturur (Özer, 2005:16). Söz konusu iki anlayışa liberal ve piyasa odaklı yönetim anlayışlarını da eklemek mümkündür. Böylece Kamu Yönetimi daha dinamik, daha etkin ve sistematik hale dönüşecektir. YKY Hareketinin ortaya koyduğu bu model, bir yandan kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde yeni stratejilerin belirlenmesini sağlarken; diğer yandan da kamu politikaları analizi tartışmalarını ortaya çıkarmıştır. Zira YKY ile kamu yönetimine yüklenen yeni misyon aynı zamanda kamu hizmetlerinin üretilmesinde politika geliştirebilmeyi de içermektedir.

4. Kamu Politikaları Analizi, Dış Politika ve Kamu Yönetimi

Bir devletin dış politikası ulusal sınırların ötesine uygulanan kamu politikalarının uluslararası alana yayılması olarak değerlendirilmelidir. Bir başka deyişle dış politika faaliyetlerinin de esasen kamu yönetimi faaliyeti olduğu ileri sürülebilir. Kuşkusuz dış politika bir hükümet faaliyetidir. Hükümetin ana karar alıcı unsurunu teşkil eden siyasetler iç ve dış çevrenin belirleyiciliği çerçevesinde ve kendi siyasi hedefleri doğrultusunda dış politika argümanları sergileyebilirler. Bu doğrultuda dış politika genellikle siyasi bir tutum ve uluslararası ilişkiler uygulaması olarak görülür. Ancak dış politika faaliyetleri aynı zamanda bir kamu yönetimi faaliyetidir. Çünkü dış politika argümanları oluşturulurken siyasetçilerin uluslararası ilişkilerin doğasını bilen uzman kamu yöneticilerinden yararlanması elzemdir. Sonuç olarak dış politika bir kamu politikalarından birisidir ve bu nedenle haklı ve etkin bir biçimde Kamu Yönetiminin konusuna girebilmektedir (Kent Brown and Roux, 2003:60). Yukarıda da değinildiği gibi YKY Hareketiyle birlikte gündemdeki yerini güçlendiren kamu politikaları analizi Kamu Yönetimi biliminin inceleme konuları arasına girmiştir. Teknik olarak politika

analistleri örgütsel tasarım ve yönetsel fizibilite sorunlarıyla da ilgilenmek zorunda olsalar da asıl çalışma sahaları programların seçimi süreçleridir. Daha çok politika tercihlerinden meydana gelen aslında en iyi olan politikaların seçimine odaklanmaktadır (Weimer and Vining, 1989:7-9).

Genel bir alışkanlık içinde kamu politikaları analizi denildiğinde akla gelen eğilim, yerel veya ulusal düzeydeki kamu politikalarının üretilmesi üzerinedir. Bu eğilimin temeliyse siyasi karar vericilerin ve bunları uygulayıcıların yapmak istedikleri kamu hizmetlerini belirlerken, planladıkları politikaların kamu yöneticiler tarafından sorgusuz ve en iyi şekilde yerine getirilmesine duydukları inançtır. Ancak bu durum YKY perspektifinden geçerli sayılamaz. Kamu hizmetlerinin etkin ve verimli şekilde yerine getirilmesinde çevre ve piyasa koşullarını da gözeten YKY anlayışına göre kamu politikaları analiz edilirken bile karar alıcılar ve uygulayıcılarla birlikte değerlendirilmesi gerekir. Üstelik bu zorunluluk bütün kamu politika analizlerinde geçerli olan bir durumdur. O halde kamu hizmetlerinden birisi olan dış politika ve uluslararası ilişkiler faaliyetlerinde de benzer yöntemler uygulanmalıdır. Bir başka deyişle dış politika tercihleri de kamu politikalarının doğal bir parçası olarak değerlendirilmelidir. Kamu politikası çalışmalarında politika analizinin yeri ve önemi büyüktür. Kamu politikası analizi ve araştırmalarında; vatandaşlara hizmet götürmek, sorun çözmek ya da belirli hedefleri gerçekleştirmek için oluşturulan kamu politikalarının daha iyi yürütülmesine ve daha etkili ve verimli sonuçlar üretilmesine katkı amaçlanır. Yani kamu politikası analizi; kamu politikasına ve sürecine ilişkin gerçeklerin, olasılıkların, isteklerin, kaynakların, ihtiyaç ve taleplerin daha net ve veri temelli olarak anlaşılacak, politika yapıcılarının daha sağlıklı karar vermelerini olanaklı kılmayı amaçlar. Kamu politikası analizi ve araştırmaları ağırlıklı uygulamalı görgül araştırmalar olarak değerlendirilir. Dolayısıyla, gözlemlenebilir ve ölçümlenebilir nitelikteki kamusal ve sosyal olguların, olayların ve sorunların, bunlarla ilgili geliştirilen kamu politikalarının, bu politikaların neden, ne zaman, nasıl, nerede ve kim tarafından geliştirildiğinin ve kimler açısından ne tür sonuçlar ürettiğinin yanıtının daha karmaşık araştırma teknikleriyle araştırıldığı çalışmalardır (Gül, 2015: 11).

Kamu politikaları analizi kavramsal incelemeler, kamu politikası oluşturma süreci ve analizi, politika oluşturma ve karar verme kuramları, nedensellik yaklaşımları, normatif kuram, bilgi kuramı ve politika araştırma ve analiz yöntem ve teknikleri gibi faaliyetleri içine alan karmaşık bir süreçtir (Gül, 2015:7). Politika analiziyle, yalnızca birkaç disiplinin özünü ve yöntemlerini birleştirip dönüştürmeyi değil, aynı zamanda belirli politika ortamlarındaki sorunları çözmek için kullanılabilecek politikayla ilgili bilgilerin üretilmesi

amaçlarıdır. Politika analizi salt politika değerlendirmesinin yanı sıra politika savunuculuğunu da içerir (Kent Brown and Roux, 2003:68).

Bir kamu politikasının oluşturulmasında genellikle iki tarafın olduğu daha önceden belirtilmişti. Bunlardan biri politikacılar diğeri de kamu yöneticileriydi. Kamu Politikalarının oluşturulmasında yer alan unsurlardan birisi de kuşkusuz aradaki denge mekanizmasıdır. Dolayısıyla denge analizi gereken bir kamu politikasının niteliğine göre siyasetçi veya kamu yöneticisi arasında kurulmaktadır. Söz konusu denge politikanın yönüne göre kurulur. Örneğin iç politikaya yönelik karar alma süreçlerinde daha çok bürokrat uzmanların belirleyici olduğu görülmektedir. Ancak söz konusu denge dış politika alanındaki konular olduğunda daha çok politik aktörlerin lehine doğru dönecektir. Zira dış politika konularında belirleyiciler fazlalaşır. Ulusal veya uluslararası çevre, ideolojiler, iç hukuk düzeni, beklentiler, vaatler, seçmen etkisi gibi konular söz konusu belirleyicilerden bazılarıdır.

İç politika gibi dış politika da Kamu Yönetiminin konusudur. İç politikaya göre bazı kısıtlamaları olsa da üzerine pek çok politika analizi yapılabilir. Kurumsal bir süreç olan dış politika, isimleri farklı olmakla birlikte ülkelerin Dış İşleri Bakanlıkları tarafından oluşturulur ve uygulanır (Kent-Brown and Roux, 2015:80). Genel olarak dış politika faaliyetleri diplomasi kullanarak bir devletin başta egemenliği olmak üzere güvenliğini tesis etmek ve çıkarlarını barışçıl yollarla maksimize etmeye odaklanır. Amaç ve hedeflerinin çok yönlü olması esasen dış politikanın bu özelliğini ortadan kaldırmaz (Plono and Olton, 1969: 127-130). Dış politika olarak ifade edilen kamu politikalarının iç politikayla birlikte hazırlandığı görülmektedir. Esasen bazı iç politika konuları da dış politikayla birlikte kurgulanır. Çevre, turizm, sağlık veya ulaşım politikaları bunlara örnektir. Sonuç olarak, bir devletin dış politikası, o devletin iç politik hedefleriyle birlikte ele alınmalıdır.

Dış politika analizleri düşünülenin aksine öngörülebilir bir durumdur. Burada dikkat edilmesi gereken husus dış politikanın kurumsal alanda üretilip üretilmediğidir. Bir başka deyişle dış politika tasarımının nerede yapıldığıdır. Açıkça söylemek gerekirse, bir politika bazı devlet kurumları tarafından benimsenene, uygulanana ve yürürlüğe konana kadar bir kamu politikası haline gelmez (Dye, 1981:20-22). Çünkü dünyanın her yerinde üretilen politikalar hükümet eliyle meşruluk kazanır. Aslında siyasi iktidarların politika üretim yöntemleri modern dünyanın her yerinde aynıdır. Tıpkı iç politikada olduğu gibi dış politika üretiminde de benzer yöntemler kullanılır. Öncelikle bir siyasi iktidar dış politika tercihlerini belirlerken öncelikli olarak ideolojileri, beklentileri ve seçmen tercihlerinden yola çıkarlar.

Dış politika belirlemelerinin ikinci seviyesi de hükümet veya kabine gündemine alınmasıdır. Aynı zamanda politikanın uygulayıcısı olan Hükümet, aynı zamanda idealize edilen politikanın yürütülebilir gerçekliklere dönüştürüldüğü aşamayı oluşturur. İşte kamu görevlileriyle ilk temasın bulunduğu alan da burasıdır. Ancak bu noktada politika dengesinin öncelikle siyasetçilerde bulunacağı da unutulmamalıdır. Bu seviyede kamu görevlilerinin rolü hukuk, dış politika gibi teknik bilgileri dengeyi sağlamaya çalışır. Üst düzey kamu görevlileri bu düzeyde bir politika geliştirmede yer alacak olsalar da, öncelikli kararlar her zaman siyasi düzeyde, genellikle bakanlar veya kabine düzeyinde, genellikle kıdemli kamu yakın istişare halinde alınacaktır.

Dış politika analizinde bir diğer seviye ise idari politikaların geliştirilmesi sürecidir (Botes vd. 1997: 311). Operasyonel politika belirleme süreci olarak tanımlanan bu seviyede politika belirleme süreci doğrudan kamu yönetimin alanına girer. Bu seviye aynı zamanda kamu politikalarının uygulama safhasıdır. Bu seviyede alınacak bir dış politika kararının yerinde olup olmadığı da kolayca tespit edilebilir. Ancak etkin bir dış politika analizinin ancak sonuçları belirlenirken yapılabileceği unutulmamalıdır.

Genel bir eğilim olarak oluşturulan kamu politikalarının önceden halka duyurulması geleneksel bir uygulamadır. Bu durum dış politikada da geçerlidir. Bununla birlikte dış politika kararlarının bazen hatta çoğu zaman uygulamadan önce halka açıklanmadığı görülmektedir. Bu yönüyle oluşturulan dış politikalar gizli ve otoriter özellikler taşır. Bu nedenle dış politika analizleri, daha çok politika uygulandıktan sonra ya da uygulanırken yapılabilir. Bu özelliği nedeniyle dış politika analizleri önceden değil aksine geçmişe yönelik ve sonuçları üzerinden yapılabilen bir özellik taşır.

Dış politikada etkin bir politika geliştirebilmek için uluslararası çevrenin oldukça değişken faktörleri çerçevesinde, görece sabit ulusal çıkar yorumlarının uygulanmasına yönelik dinamik politikaların üretilmesi elzemdir. Etkin bir dış politika süreci belli başlı adımlardan meydana gelir. Bunlar kısaca:

- Ulusal çıkar konularını belirli amaç ve hedeflere çevirmek,
- Politika amaç ve hedefleriyle ilgili uluslararası ve yerel durumsal faktörleri belirlemek,
- İstenen sonuçlara ulaşmak için hükümetin yeteneklerini analiz etmek,
- Hedeflerin peşinden giden değişkenlerle başa çıkmak için devletin yeteneklerini kullanmak için bir plan (veya strateji) geliştirmek,

- Gerekli eylemleri üstlenmek,
- İstenilen sonuçlara ulaşmak için yapılan ilerlemeyi periyodik olarak gözden geçirmek ve değerlendirmektir (Plano ve Olton.1969: 127-128). İşte kamu yönetimi ve siyasetçiler dış politika üretiminde birlikte hareket etmek durumundadır.

Yürütme organının tamamını oluşturan siyasetçiler ve kamu yöneticilerinin birlikteliğinde üretilen dış politika argümanları yine kamu politikaları analizi perspektifinden değerlendirilecektir.

5. Sonuç

Günümüzün karmaşık ve birbiriyle iç içe geçmiş sosyal bilimler dünyasında her bir disiplinin ilgi alanı ve uzmanlaştığı konular çeşitlenmekle birlikte özellikle Kamu Yönetimi ve Uluslararası İlişkiler arasındaki ilişkinin giderek yakınlaşan bir hal aldığı açıktır. Hiç kuşkusuz bu yaklaşmanın ortak noktası ise politika süreçleri ve politik bilimlerdir. Özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren genişleyen küreselleşme düşüncesi çerçevesinde uluslararası yönetim anlayışı gelişimi ve devletler arası ilişkilerin dönüşümü, bu iki alanın kesişim kümesini genişletmiştir.

Özellikle uluslararası kuruluşların ve bölgesel entegrasyon süreçlerinin (BM, AB, OECD, NATO, Dünya Bankası gibi) kamu yönetimi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu ortadadır. Uluslararası normlar ve düzenlemeler, ulusal kamu yönetimlerini yönlendirirken, kamu yöneticileri de dış politika karar alma süreçlerinde daha fazla yer almaktadır. Örneğin, çevre politikaları, pandemi yönetimi, göç krizi ve küresel ekonomik düzenlemeler gibi konular, artık yalnızca uluslararası ilişkiler disiplini içinde değil, kamu yönetimi konularının da kapsamındadır. Nitekim günümüzde kamu yönetimi, uluslararası bağlamları dikkate almadan yürütülemeyecek bir alan haline gelirken; uluslararası ilişkiler de devletlerin iç yönetim mekanizmalarını anlamadan tam olarak analiz edilemeyecek bir disiplin konumuna gelmiştir.

Kamu yönetiminde uluslararasılaşma süreçleri Yeni Kamu Yönetimi (YKY) Hareketi ve Yönetişim kavramlarının yükselişe geçmesiyle yakından ilişkilidir. Kamu politikalarının analiz düzeyinde kendisini daha keskin hatlarla gösteren bu süreçler, son yıllarda Uluslararası Kamu Yönetimi (UKY) adıyla anılan bir alt disiplinin doğmasına da öncülük etmektedir. Adı geçen yeni çalışma sahası kamu yönetimi ve uluslararası ilişkiler disiplinlerinin birbirine daha da yaklaşacağı yeni bir çalışma sahası olarak tanımlanmaktadır. Üstelik bu çalışma sahası sadece iki disiplinin birlikte faaliyet gösteren bir alan değil yakın bir gelecekte Siyaset Hukuk, İktisat,

Maliye ve Sosyoloji gibi diğer sosyal bilimler disiplinlerini de kapsayacak şekilde genişleyeceğini göstermektedir.

Sonuç olarak, Kamu Yönetimi ve Uluslararası İlişkiler artık birbirinden kopuk iki ayrı disiplin olarak değerlendirilemez. Küreselleşen dünya düzeninde, kamu yöneticilerinin uluslararası ilişkileri anlaması ve uluslararası ilişkiler uzmanlarının da kamu yönetimi süreçlerine hâkim olması büyük bir gereklilik haline gelmiştir. Gelecekte, devletlerin iç yönetim mekanizmaları ile uluslararası politika yapım süreçleri arasındaki ilişkinin daha da güçleneceği ve disiplinler arası çalışmalara duyulan ihtiyacın artacağı öngörülmektedir. Bu nedenle, akademik dünyada ve uygulamada Kamu Yönetimi ve Uluslararası İlişkiler perspektiflerinin ortak bir çerçevede ele alınması, kamu politikalarının daha etkin ve verimli bir şekilde uygulanmasına katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Botes, P.S. P.A Brynard, D.J. Fourie and N.L. Roux (1997). *Public Administration and Management*, (2.nd Edidition), Pretoria: Kagiso Tertiary.
- Dye, T.R. (1981), *Understanding Public Policy*. (4th Edition) Englewood Cliffs: Prentice Hall Inc.
- Gül, H.(2015), Kamu Politikası Analizi Yöntem ve Teknikleri, *Yasama Dergisi*, 29, 5-31
- Gültekin, S. (2012), Kamu Yöneticileri ve Kamu Politikası: Kamu Yönetimi Paradigmaları
- Çerçevesinde Teorik Bir Analiz, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 26-(3-4), 85-99
- Kent-Brown, D. and Roux N. (2003), Foreign Policy and A Study in Public Administration, *Journal of Public Administration*, 38-2, 66-84
- Ömürgönülşen, U. (1997), The New Public Management, *AÜSBF Dergisi*, 52, 517-566
- Özer, M.A. (2005), Günümüzün Yükselen Değeri Yeni Kamu Yönetimi, *Sayıştay Dergisi*, 59, 3-46
- Plano, J.C. and Roy O. (1969) *The International Relations Dictionary*. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc
- Waldo, D. (1948), *The Administrative State: Conclusion*, Shafritz, Hyde ve Parkers (Ed.) , Classics of Public Administration, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, 150-154
- Weimer, David L. and Aidan R. Vining (1989), *Policy Analysis: Concepts and Practice*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc.

